REDACTIUNEA,
Administratiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorî nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birouri de anunciurî:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colonă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărî mai dese după tarifă şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banî.

GAZETA TRANSILVANIEI

„GAZETA“ iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunî 6 fl., pe trei lunî 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francî, pe şése lunî 20 fr., pe trei lunî 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francî.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorî.
Abonamentul pentru Braşov
Administratiunea, Piaţa mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunî 5 fl., pe trei lunî 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunî 6 fl., pe trei lunî 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banî. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

ANUL LXIII.

Nr. 18. Braşov, Lunî-Marţî 25 Ianuarie (6 Februarie). 1900.

„Naţiunea“ şi naţionalităţile.

Cestiunea naţionalităţilor a fost dilele acestea viu discutată din partea politicianilor ungurî, nu numai în cameră, ci şi în pressă. Discusiunile lor ofer multe momente interesante, căcî din ele se vede de-o parte temerea şi neliniştea omului mustrat de consciinţă, care orî cât s'ar sili, nu póte abate dela sine frica de rĕsbunare; ér de altă parte ne arată orgoliul şi îngâmfarea, de care sunt stăpâniţî neîmpăcaţii noştri adversarî.

In cameră un fruntaş al partidei kossuthiste deplânge acele timpurî de aur, când monstrul poreclit „secţiunea naţionalităţilor“ îşî făcea orgiile sale, inventând comploturî, trădărî şi minciunî neruşinate pentru a puté justifica în ochii lumei neorientate fărădelegile şi tirăniile stăpânitorilor de pe vremile lui Banffy faţă cu popórele nemaghiare din acest stat. El, acel fruntaş kossuthist cu numele Komjathy, scie sĕ aducă „dovedî“, că de când s'a desfiinţat acea secţiune a naţionalităţilor, care va forma şi ea pentru tóte timpurile o pată neagră în istoria stăpânirei unguresci, naţionalităţile au devenit grozav de „cutezătóre“. De nu s'ar fi desfiinţat, adîmâne, după părerea lui Komjathy, naţionalităţile ar fi fost înfrânte, dér fiind că acésta nu s'a întêmplat, el face responsabil pe ministrul-preşedinte Szell, acusându-l indirect chiar cu laşitate, fiind-că nu are vitejia de-a suci de-odată gâtul naţionalităţilor.

De altă parte vedem pe voinicosul Francisc Kossuth, cum tună şi fulgeră prin colónele lui „Egyetértés“, sbierând în gura mare, că „unitatea şi caracterul maghiar al statului e asediat de naţionalităţî“; că Ungurii sunt puţinî şi slabî, „atât de slabî, încât nicî nu pot umbla pe picióreIe lor, ci numai sprijiniţî de un stat vecin pot sĕ se arate înaintea lumei“.

Se plânge mai departe Kossuth, că în orî-care parte a statului ungar te întorcî, tot de naţionalităţî dai, pe carî Ungurii, deşi cu un trecut de-o miiă de anî, n'au fost în stare sĕ le asimileze pănă adî, lucru ce nu s'a mai întêmplat, dice el, de când esistă istoria lumei.

E caracteristic, că pe când Komjathy se vaeră astfel în cameră, ér Kossuth în colónele lui „Egyetértés“, pe atuncî vine guvernamentalul „P. Napló“ şi-i mângăe şi pe unii şi pe alţii, silindu-se a-le arăta, că nu sunt Ungurii tocmai aşa de nemernicî şi ticăloşî, cum li-se pare unora din ei şi că „sistarea secţiunei naţionalităţilor nu este identică cu capitularea politicei naţionale maghiare, aşa ca din asta sĕ-şî pótă face cine-va speranţă, că acum în Ungaria rĕsar radele lumei dacoromâne şi panslaviste.“

Fóia guvernamentală nu crede, că Coloman Szell ar păşi în cestiunea naţionalităţilor pe căi diferite de ale antecesorilor sĕi; desfiinţarea secţiunei naţionalităţilor, dice, nu însémnă nimic, căcî „chiămarea de-a susţiné şi întări caracterul maghiar al statului, o are întreg organismul statului şi întrégă puterea naţiunei, ér nu o secţiune de afacerî.“

Vedî aşa! N'ai fi stat sĕ credî, că esistă şi între politicianii ungurî ómenî atât de cuminte, ca sĕ recunóscă, că un „stat naţional maghiar“, — de care altmintrelea nu esistă şi nu va esista nicî la luna cailor, — nu se póte „întări“ şi „susţiné“ printr'o fabrică de minciunî, cum era secţiunea naţionalităţilor, ci numai prin puterea „naţiunei“. Ètă însĕ, că acum cei dela „Pesti Napló“, ajungênd sub stăpân nou, s'au înoit şi ei şi vĕd lucrurile altfel, decum le vedeau mai înainte, — vĕd, că numai puterea „naţiunei“ décă nu va isbuti sĕ facă ceva, căcî cu secţiunî de naţionalităţî nu se póte face nicî o ispravă. Numai cât — vorba lui Kossuth — „naţiunea“ e slabă a naibei, atât de slabă, încât fără sprijinul unui stat vecin nicî nu póte umbla pe picióreIe ei.

O asemenea „naţiune“ ar face mult mai bine, décă şi-ar vedé de neputinţa şi nevoile ei şi sĕ nu mai caute a clădi „state naţionale“ din ţerî poliglote, în carî abia îşî pot susţiné supremaţia de pe-o di pe alta printr'un noroc orb.

Nu mai dicem nimic de observările nu mai puţin caracteristice, ce le face „Pesti Naplo“ în partea din urmă a articulului sĕu. Fóia unguréscă se silesce a încuragia pe conaţionalii sĕi în contra temerei de un federalism în Ungaria; face asĕmĕnărî între stările de aicî şi din Austria pentru a ajunge la conclusiunea, că naţionalităţile de sub stăpânirea unguréscă sunt mai slabe ca cele din Austria şi de aceea Ungurii n'au sĕ se témă de-un federalism în Ungaria, căcî ei sunt marî „maistĕrî“ şi vor sci, cum sĕ ne stăpânéscă.

Vor sci, dĕu, pănă când norocul le va suride, cum li-a suris pănă acum. Dér lucrurile în lume sunt schimbăcióse şi popórele tóte lacome de libertate. De acésta nu trebue sĕ-şî uite „naţiunea“ cea slabă şi ológă, care „nu póte sĕ se misce pe picióreIe ei, ci-i trebue sĕ se sprijinéscă de un stat vecin.“

Actiunea de împăcare în Austria. Adî se deschide conferenţa convocată de guvernul austriac, cu scop de a-se sfătui asupra mijlócelor de aplanare a conflictelor şi neînţelegerilor dintre Cehî şi Germanî. Din *Viena* se anunţă, că alaltaerî a fost acolo un consiliu de miniştri, care s'a ocupat timp îndelungat cu proiectele, ce are de gând sĕ le înainteze conferenţei de împăcare. Tot Sâmbătă s'au întrunit şi preşedinţii cluburilor germane într'o conferenţă pentru a desbate asupra principiilor, pe a căror basă Germanii sunt învoiţî a-se împăca cu Cehiî. *Radicalii germanî* nu vor întra în conferenţă şi *nu vor întra nicî radicalii cehî.* Cei dintâiu dic, că numai atuncî vor fi înduplecaţî a participa şi ei la o conferenţă de împăcare, décă mai întâiu limba germană va fi proclamată în Austria ca limbă de stat. Cei din urmă, adecă Cehii radicalî, pretind deplina egală îndreptăţire a limbei cehice în Boemia, aşa ca şi în cercurile curat germane sĕ pótă fi posibil înaintarea de acte, petiţiunî etc în limba cehică şi tot în limba cehică sĕ fiă resolvate. Radicalii cehî mai pretind restabilirea dreptului public boem. Cu tóte acestea conferenţa se va ţiné. Vor lua parte tóte grupările şi nuanţele de partide ale Germanilor moderaţî, apoi Cehii bĕtrânî, Cehii tinerî şi feudalii.

Sunt fórte puţine speranţe la un resultat positiv şi fovorabil al conferenţei. Cehii, chiar şi cei mai moderaţî, pretind, ca limba internă de serviciŭ sĕ fiă scósă din complexul celorlalte cestiunî de limbă şi guvernul sĕ ordone numai decât acésta Astfel se va puté face pacea, altfel nu. Guvernul însĕ nu e învoit cu o pretensiune de felul acesta, căcî la cas contrar Germanii vor începe érăşî obstrucţiunea. Ministrul preşedinte *Koerber* crede, că deşi nu va puté sĕ câştige ceva positiv cu încercarea lui de pacificaţiune, îi va succede totuşî sĕ câştige un *armistiţiu* fiă cât de scurt. In timpul armistiţiului partidele nu vor usa de arma obstrucţiunei faţă cu proiectul de lege asupra recruţilor şi a armatei, precum şi faţă de împrumutul de 40 milióne. Décă nicî acésta nu va succede, guvernul n'are decât sĕ disolve parlamentul.

Jubileul metropolitului Dr. Victor Mihalyi se va serba la 14 Faur n. în diua Intîmpinării Domnului, când se împlinesce un pătrar de veac, de când I. P. Sa Metropolitul Victor a fost ridicat la trépta archieréscă. In ce privesce Blaşiul — scrie „Unirea“ — Marţî séra tinerimea dela tóte scólele din loc, avênd în frunte orchestra studenţilor, va porni din curtea gimnasiului purtând torţe, şi încunjurând piaţa iluminată va merge la reşedinţa metropolitană. Aicî se va cânta un imn festiv şi apoi prof. Alesiu *Viciu* va saluta pe iubilantele. După salutul acesta, cântând corul un întreit „sĕ trăiéscă!“ va rĕspunde Metropolitul, după care în sunetul musicei şi aclamările publicului, conductul va porni înapoî spre curtea gimnasiului. Miercurî va fi liturgiă

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

(6)

Din etiologia poporală română.

— Urmare. —

Tipice mai sunt dintre legendele zoologice şi următórele:

*Ciocănitórea**) dintru început n'a fost pasĕre, ca acuma, ci ea a fost o femeiă *năsută*, adecă una din acelea, căreia îl plăcea sĕ-şî bage nasul în tot locul, chiar şi acolo unde nu-i fierbea óla, şi pe fiă-care sĕ-l vorbéscă de rĕu şi sĕ-i anine câte o codiţă.

Intr'o di prindênd Dumnedeu tóte gângăniile de pe faţa pămêntului, precum: vespî, gărgăunî, ţînţarî, furnicî, carî, şi altele o mulţime asemenea acestora, şi legându-le bine într'un sac, chiemă pe femeia cea năsută la sine şi dându-i sacul îi dise:

— Ia sacul acesta şi du-l de-l aruncă aşa cum îl vedî în mare! Dér caută... nu cum-va sĕ te pue pĕcatele, ca după ce vei eşi de-aicea la largul tĕu, sĕ-l deslegî, ca sĕ vedî ce este într'ênsul, că apoi va fi vai şi amar de capul tĕu!... atuncî ai sĕ păţescî una ne mai păţită!... m'ai înţeles!...

— Ferésca cerul! — rĕspunse năsuta, luând sacul în spate, — unde aşî face eu una ca aceea sĕ n'ascult porunca ta Dómne! — Şi cum rosti ea cuvintele acestea, eşi din pomĕt afară, căcî Dumnedeu când îi dete sacul, se află într'un pomĕt fórte mare şi frumos, împĕnat cu tot felul de pomî roditorî şi florî mirositóre.

Dér ţi-ai aflat omul, care sĕ-şî ţie cuvêntul!... Năsuta, cum eşi din pomĕt afară, nu apucă a face vre-o câte-va sute de paşî când, cuprindêndu-o un dor nespus, ca sĕ vadă ce duce în spate, nu se putù reţiné de-a nu se opri în loc şi a deslega sacul. Insĕ nu apucà bine a-l deslega şi gângăniile, vĕdêndu-se érăşî de-odată slobode, eşiră dintr'ênsul şi începură a se rĕspândi în tóte părţile, şi a-se ascunde unele prin crepăturile şi pe sub scórţa copacilor, éră altele prin érbă şi pe sub ţĕrînă, mai pe scurt, care pe unde apucà mai de grabă...

Năsuta, de spaimă şi de frică, ca sĕ n'o pedepséscă Dumnedeu, pentru-că nu s'a ţinut de cuvênt, ci i-a călcat porunca, începù a alerga ca o scósă din minte în tóte părţile după gângănii, voind sĕ le prindă şi sĕ le bage érăşî în sac.

Dér cine era în stare sĕ prindă atâta amar de gânganiă, câtă vîrîse Dumnedeu în sacul acela?... şi cine, mĕ rog, putea sĕ scie în cătrău au apucat şi s'au ascuns acestea?... Prinse ea ce prinse, nu-i vorbă, dér pe tóte sĕ le prindă i-a fost peste putinţă, căcî gângăniile nu erau aşa de próste, ca se stée locului!...

Dumnedeu, vĕdênd, că femeia, căreia i-a dat sacul cu gângăniile, ca sĕ-l ducă şi sĕ-l arunce în mare, nu l'a ascultat, s'a măniat pe dênsa şi spre pedépsă a prefăcut'o într'o Ciocănitóre dicêndu-i, că pănă ce nu va prinde pe tóte gângăniile, câte le-a slobodit din sac, pănă atuncî nicî sĕ nu mai tragă nădejde, că se va puté preface érăşî în femeiă, cum a fost dintru început.

De-atuncî apoi, de când Dumnedeu a prefăcut'o în pasĕre, *Ciocănitorea nu-şî póte da rĕnd alergând prin pădurî, pădurele şi pomete şi prindênd la gânganii, cugetând, că décă le va prinde pe tóte, se va face érăşî femeiă, cum a fost dela început.*

Eră ciocul ei cel lung şi ascuţit, cu care prinde ea gângăniile, e nasul ei de odinióră, căcî ca femeia avea un nas lung, care şi-l băga în tot locul, şi nimic nu rĕmânea necăutat, nevĕdut şi nevorbit de dênsa, precum şi de-atuncî încóce, de când e pasĕre, nu rĕmâne nicî un pomişor, mai ales de cei bortoşî şi putregăioşî, ca sĕ nu fiă cercetat de dênsa, căutând gângăniile ce le-a scăpat odată din sac şi nu le mai póte găta de prins nicî până în diua de astădî...

Mierla a fost la început fată de împĕrat, căreia îi móre iubitul, şi în jalea ei nespusă rógă pe Dumnedeu s'o prefacă în pasĕre.

„Dumnedeu i-a ascultat rugămintea şi-a prefăcut'o în *Mierlă* cu pene negre,

*) Marian, Ornitologia I, 81—83.

solemnă cu numĕrósă asistență de preoțĭ, va cânta corul mixt al prof. Mureșianu. Pricésna, „ochiul inimei mele“, va fi cântat de trei corurĭ. După sf. liturgiă diferitele deputațiunĭ se vor presenta Escel. Sale spre a-l felicita.

Koerber și Szell. Sâmbătă s'a ținut în Budapesta o conferință între primul-ministru austriac Koerber și între primul-ministru ungar Szell. Subiectul acestei conferințe a fost căutarea celor mai potrivite mijlóce pentru a face ca parlamentele sĕ voteze prelungirea compromisului.

Aniversarea unirii Principatelor. Ḑiua de adĭ, 24 Ianuarie v., este o ḑi istorică. Patru-ḑecĭ și unu de anĭ se împlinesc adĭ, de când s'au unit cele două țĕrĭ surorĭ, Muntenia și Moldova. Din acest incident Societatea „Tinerimea Română“ din Bucurescĭ va arangia o serată literară și musicală. Se va ține o conferență despre „Unire“ și va fi un cor vocal și instrumental. Serbarea se va face adĭ la 9 óre a. m. în salónele clubului societății „Tinerimea Română“.

Congresul catolic pentru autonomiă.

Lucrările congresului catolic până acum n'au înaintat aprópe de loc. Discusiunile se învêrtesc tot numai în jurul celor două proiecte ale comisiunei de 27, unii pledând cu înfocare pentru proiectul majorității, alții combătêndu-l și susținênd proiectul minorității, ér alții nu se împacă cu nicĭ unul dintre proiecte.

Dintre vorbirile rostite până acum mai marcantă este vorbirea scurtă, dér cu efect surprindĕtor a contelui Ferdinand Zichy, conducĕtorul mirean al partidei poporale, care dete espresiune convingerei, că *în împrejurările actuale nu se póte cugeta la o realisare a autonomiei nicĭ pe basa proiectului majorității, nicĭ al minorității.* Declară însĕ, că deși cu plăcere aderéză la multe părțĭ principale ale proiectului minorității, află necesar ca congresul, luând de basă proiectul majorității, sĕ între cât mai repede în desbaterea pe paragrafĭ. Vorbirea lui a fost întreruptă de repețite-orĭ cu aprobărĭ sgomotóse atât din partea majorității, cât și a minorității.

In ședința dela 3 Februarie Ferdinand Horanszky a făcut o propunere în sensul, ca sĕ se priméscă în general proiectul maiorității, dér înainte de a întra în desbaterea specială a lui, proiectul sĕ se predea comisiunei de 27, ca acésta, pe basa primirei în general a proiectului, sĕ între în înțelegere atât cu guvernul, cât și cu archiereii pentru a cunósce părerea acestora în ceea-ce privesce cestiunea administrărei și controlărei fondurilor și fundațiunilor catolice, apoi cestiunea instrucțiunei și educațiunei și ocuparea beneficiilor, ca astfel sĕ se pótă stabili cercul de influință al autonomiei. Până când comisia va puté sĕ afle vederile amintiților factorĭ, congresul, se 'nțelege, ar trebuì *sĕ se amâne.*

Factorii respectivĭ, ḑise Horanszky, nu vor puté sĕ nu dea rĕspuns la întrebările comisiunei, séu décă n'ar da rĕspuns, acésta încă ar fi un rĕspuns și ar însemna, că autonomia nu se póte înființa. Acésta ar fi ultima încercare pentru realisarea autonomiei; de se vor zădărnici acum tratările și pertractările, atuncĭ cestiunea autonomiei va fi abandonată pe timp neprevĕḑut. In fine s'a hotărît a se continua desbaterea în general asupra proiectelor, punêndu-se în decursul acesta în discuțiune și propunerea lui Horanssky.

*

Atitudinea episcopilor față de congres e fórte reservată. Ei nu vor sĕ se pronunțe nicĭ într'un fel, ci nemulțămirea și-o esprimă prin tăcere. In privința acésta „Alkotmány“ publică la locul prim un articul, ce ḑice, că l'a primit dinafară și care arată causa tăcerei archiereilor. Étă ce ḑice între altele:

„Trebue s'o spunem, că episcopii *nu pot fi numai nisce membri cu vot ai congresului autonomic.* Episcopii sunt mai mult. *Ei și față de autonomia sunt o autoritate*, pe carĭ a-i majorisa cu votul, a polemisa cu ei, a inscena contra lor lupte politice, de partid séu de interese private, nu se póte. Pentru a păzi așa-déră întrégă autoritatea, jurisdicțiunea episcopéscă, trebue sĕ se dea mijloc și garanții în organismul autonomic. Mai limpede ḑis: congresul trebue sĕ decreteze în paragrafĭ deosebițĭ, că față de hotărîrile sale recunósce ca for superior autoritatea de guvernare bisericéscă, care e depusă în mânile episcopilor, dela carĭ mai departe drept de apelațiune nu esistă, decât monarchul în cestiunĭ de patronat, ér în alte cestiunĭ de guvernament numai Curia română...

„Aicĭ a fost și greșéla congresului din 1870 și deși acum comisiunea de 27 ar fi avut ocasiune sĕ omită acéstă greșélă originală — căcĭ dóră tocmai cu acest scop a fost alésă, — n'a făcut'o acésta. Cum ar apăré biserica nóstră provĕḑută cu organism bisericesc, décă noi catolicii am suferi sĕ se realiseze un organism, în care cuvêntul episcopilor numai atâta ar pondera, orĭ póte nicĭ atât, cât vorbirile elocuente fiă ale lui Ferd. Zichy séu Iuliu Szapary, fiă ale lui Gavril Ugron, séu Albert Apponyi? Cum s'ar înfățișa acea autonomiă, în care orĭ-ce membru ales, mirén orĭ bisericán, ar puté face front, séu alcătui partid într'o cestiune, pe care episcopul, primatele, orĭ S.-tul Scaun o declară de-o cestiune de credință séu morală? O asemenea autonomiă ar puté deveni cuibul unei curate schisme séu crise, care și-ar puté face dreptur̆ față de biserică chiar și atuncĭ, când singuraticĭ membri ai ei stau sub escomunicațiă, censură séu interdict.

„Ei bine, acum vor înțelege dóră atitudinea contelui Ferd. Zichy și atitudinea reservată a episcopilor și aceia, carĭ până aci numai cu atitudinea guvernului s'au ocupat și numai pe aceea au respectat'o“.

In fine ḑice autorul articulului, care este un fruntaș al clerului catolic, că rĕul numai așa se póte delătura, décă congresul va declara *„cu tótă supunerea și fără reservă“*, că recunósce pe episcopĭ ca for superior în tóte cestiunile, carĭ cad în cercul lor de influință. Acesta este „*sine qua non*“-ul autonomiei nóstre, esclamă în fine scriitorul.

Cestiunea naționalităților în dietă.

Ședința de Sâmbătă a dietei a făcut'o interesantă érășĭ kossuthistul Bela *Komjathy.* Ei s'a ocupat esclusiv cu *cestiunea naționalităților*, căcĭ, cum dise el, desaprobă politica de naționalitate a guvernului.

Komjathy ḑise, că rĕu a făcut guvernul, când a desființat faimósa *secțiune a naționalităților.* Pasul acesta al guvernului a fost cu totul altfel înțeles și esplicat de către naționalitățĭ, carĭ au vĕḑut în acest pas o abandonare a politicei de naționalitate de până acum. Inșiră tóte „scandalele“ de naționalitate, ce s'au întêmplat până acum, și adecă: scaunul scolastic din Biserica-Albă decide, sĕ ducă protocólele în limba germană; la Brașov s'a respins limba maghiară protocolară; la Arad feciorii „valahĭ“ din Micălaca s'au dus la asentare cu stég negru-galben; vine apoi mișcarea în contra numirilor maghiare de localitățĭ. Guvernul a permis, ca la esposiția universală din Paris Sașii sĕ foloséscă inscripțiunĭ germane. Amintesce despre afacerea stégurilor în Brașov, când ministrul de interne a desavuat pe secretarul sĕu de stat și pe fișpanul, ér pe Maghiarĭ i-a umilit de dragul Sașilor. Tot cam așa s'a făcut la *Tisovița*, când ministrul de interne, prin o decisiune, a permis adunările Slovacilor. Face amintire de mișcarea „pangermană“ printre Șvabii din Bănat. „*Politik*“ din Praga stă în legătură cu ministrul-președinte.

Col. *Szell:* Cu cine?

B. *Komjathy*: Cu persóna d-lui ministru-președinte!

Col. *Szell:* Cu mine? „Politik“ din Praga?

B. *Komjathy*: Nu este alt ministru-președinte. Destul sĕ te bațĭ cu unul! „Politik“ a ḑis într'un articul, că Românii vor părăsi pasivitatea și asta o motivéză cu aceea, că ministru-președinte Szell aprobă pasul lor, căcĭ pe terenul de naționalitate urméză o altă eră și despre acesta d-l ministru-președinte s'a sfătuit cu mai mulțĭ bărbațĭ conducĕtorĭ românĭ. Tot asta s'a scris și într'o foiă maghiară din Budapusta.

Col. *Szell*: *Nu este nimic adevĕrat.*

(*Biro*: Jeszenszky a informat rĕu).

Komjathy: Décă Jeszenszky a dat datele, asta însémnă, că eu sciu sĕ le studiez. Datele mi-le-a dat dascălul, care m'a învĕțat sĕ scriu și sĕ cetesc. Aicĭ e casul cu faimósa pastorală a lui Mețianu. Față cu astfel de aparițiunĭ nu plătesc nimic devisele; aicĭ trebue fapte. Oratorul face amintire de reuniunea ceho-slovacă și de casul acelei dame germane, (*Mayer Maritta*), pe care Sașii din Brașov ar fi isgonit'o, pentru-că ar fi scris articole favorabile în pressa strĕină despre Maghiarĭ și ea și-a luat refugiul la Perczel. Vorbesce de Fiume și de *salvus conductus* al Goștilenilor și în fine cerù dela toțĭ membri camerei sĕ fiă Maghiar cu trup și suflet, căcĭ situația o cere adĭ mai mult ca orĭ și când.

Desid. *Perczel* cere cuvênt în cestiune personală. Spune, că dama despre care a făcut amintire Komjathy, a fost la el de două orĭ pe când era ministru de interne. Lui însĕ i-s'a părut, și atestatele medicilor maghiarĭ au constatat, că biata femeiă e scrintită și sufere de mania persecuțiunei.

Komjathy ia cu bucuriă la cunoscință lămuririle lui Perczel și ḑice: „Așa se vede, că numai acei Sașĭ sunt filomaghiarĭ, carĭ și-au pierdut mintea“.

Acesta este în resumat discursul archișovinistului Komjathy.

Compromisul financiar perso-rus. In cercurile diplomatice din Viena se discută fórte mult împrumutul, ce l'a contractat Persia în Rusia. Acest împrumut va asigura Rusiei supremația în Asia centrală față de Anglia, care a pierdut cu totul terenul în Persia. Acésta face, ca tótă lumea sĕ atribue o mare importanță politică pasului făcut de Rusia.

Rĕsboiul din Africa sudică.

De pe câmpul de rĕsboiŭ din Natal nicĭ o scire mai importantă. Scim, că faima despre trecerea lui Buller peste Tugela, a fost o simplă scornitură engleséscă.

Nu se scie în ce parte vor reîncepe operațiunile contra Burilor. Mai multă probabilitate este, că Englesii vor ataca pe Burĭ în colonia Cap, din care causă aceștia s'au și îngrijit sĕ-șĭ concentreze armate însemnate la *Colesberg.* Burii trimit de-asemenea trupe nouĕ la Kimberley, căcĭ după ultimele scirĭ, Englesii vor merge în ajutorul lordului Methuen și în liberarea orașului Kimberley.

Roberts cere trupe.

Noul comandant suprem *Roberts* cere cu urgență trupe nouĕ dela Londra. Étă ce scrie în privința acéstă „*Illustrated War-News*“:

„Comandantul suprem *Roberts* a cerut *trimiterea a 90,000 de ómenĭ pe câmpul de luptă*, la ceea-ce guvernul a rĕspuns, că 'i va trimite îndată. Guvernul a hotărît, sĕ introducă érășĭ vechia lege a milițiilor, după care se pot recruta toțĭ bărbații necăsĕtorițĭ în vêrstă de 18—30 de anĭ. Cei 90,000 de ómenĭ vor sĕ-i adune așa, că 40,000 se vor lua din reserva vechei miliții, ér 50,000 din voluntarĭ.

Armată englesă năvălitóre.

Intr'aceea se vestesce, că o armată englesă a apărut neașteptat pe pămêntul Zulușilor, ca sĕ năvăléscă în Transvaal. Dér Burii sunt bine întărițĭ și aicĭ și sunt gata în tot momentul la atac.

Mobilisarea flotei de reservă.

Din Londra se mai anunță, că în tóte porturile englese domnesce activitate febrilă. Se ḑice, că tóte corăbiile de rĕsboiŭ ale flotei de reservă sunt reparate și puse în stare de luptă.

Isprăvĭ de ale Burilor.

Din *Cape-Town* se anunță, că Burii au nimicit total drumul ce duce din colonia Cap la Bloemfontein, pentru a reține înaintarea trupelor englese spre Oranje.

Banii cheltuițĭ.

Acum trei lunĭ de ḑile, guvernul engles prevedea, că maximul cheltuelilor necesitate pentru „promenada militară“ în Transvaal, nu vor puté întrece cifra de 250 de milióne. Entusiaștĭ și patrioțĭ, Englesii se grăbiră, ca în câte-va ḑile sĕ acopere de mai multe-orĭ acest împrumut, pe care statul îl făcea în vederea rĕsboiului.

Aceste 250 de milióne însĕ fură fórte repede înghițite de primele preparative ale rĕsboiului. Nevoile, ce se presentau, erau formidabile.

Transportarea unei armate atât de numĕróse, însoțită de cantitățĭ colosale de material de rĕsboiŭ, a necesitat o cheltuélă enormă. Ofițerii de remontă, trimișĭ în Italia și în America pentru a cumpĕra caii trebuincioșĭ, avură sĕ plătéscă une-orĭ până la 2000 de lei pentru un cal.

Costumele multicolore ale soldaților englesĭ, costume de un efect superb la parade, însĕ de o întrebuințare imposibilă în rĕsboiŭ, servind de ținte admirabile pentru pușcașii burĭ, trebuiră a fi schimbate, înlocuindu-se printr'o uniformă adaptabilă nevoilor rĕsboiului și climatului.

In fața unor așa nevoi, cele 250 de milióne dela origină au devenit repede, după evaluările cele mai optimiste, două miliarde cincĭ sute milióne.

Pressa și rĕsboiul.

Pe de altă parte, cheltuelĭ mult mai considerabile, relativ, trebui sĕ facă și pressa englesă.

---

carĭ însemnéză jalea și întristarea ei cea mare, și cu rostul galben ca céra. Și cum s'a prefăcut ea în Mierlă, de-una a părăsit curțile împĕrătescĭ, a sburat în pădure și 'n tot locul, dóră va puté da peste bărbatul sĕu. Ea încă ca fată scia fórte frumos cânta, și acuma ca mierlă încă nu încetéză a cânta cele mai frumóse versurĭ, dóră prin cântecul ei va puté deștepta pe soțul sĕu. Tot din acéstă pricină se lasă ca orĭ și de cine sĕ fiă învĕțată a cânta, cugetând, că cu cât va sci mai bine, mai multe și mai frumóse cântece, prin ele îl va puté deștepta pe soțul sĕu și a-l aduce din cealaltă lume într'acésta.

Mai departe se ḑice, că tot din acéstă pricină își face ea cuibul sĕu mai ales prin tufișe și prin ținterime, ca fiind mai aprópe de pămênt, soțul sĕu mai degrabă și mai lesne sĕ-i audă strigătul sĕu cel jalnic și sĕ se deștepte.“*)

Legenda e una din cele mai plastice legende etiologice, căutând sĕ tălmăcéscă în tóte amĕnuntele sale purtarea mierlei, care de fapt prin cântecul sĕu rĕsunător, duios, jalnic, face impresiunea unei amoresate, frământate de dor și jale, care își varsă focul dela inimă, în accentele cele mai duióse. Acesta este motivul, că poporul nostru mai crede, că mierla întreține relațiunĭ tainice cu cucul, din care causă doinele poporale o și numesc adese-orĭ „sorióra cucului“*)

Dintre legendele astronomice amintesc legenda *luceafărului de diminéța* și *de séra*, după care primul a fost Busuioc, fiul împĕratului, ér al doilea a fost Siminoc, fiul róbei, născuțĭ într'un mod minunat amêndoi în același timp și trăind cât au fost în viéță, nedespărțițĭ, ca doi frațĭ.**)

După o colindă de caracter etiologic *luna* s'a născut dintrun fir de aur, răpit de șoimĭ dela Maica Domnului și ridicat în înălțimile cerului, éră *stelele* din puii șoimului, metamorfosațĭ, probabil ca pedépsă pentru fără-de-legea lor.***)

(Va urma.) *Nicolae Sulică*

*) Ibid. I, 282—284.

*) Ibid, I 284 sg.

**) Ispirescu Basme, 350—386.

***) Marian, Ornit. I, 114 115.

Telegraful în prima liniă, plătindu-se peste 6 lei un cuvênt, a pricinuit cheltuelĭ fabulóse. Un óre-care jurnal şi-a plătit telegramele, numai pentru o di, cu 15.000 lei. Şi după ce costă aşa de mult aceste telegrame, mai vin une-orĭ şi cu întârdiere de câte-va dile şi censurate de guvern.

Corespondenţii diarelor, trimişĭ la teatrul rĕsboiului, avênd a înfrunta primejdii şi a întêmpina greutăţĭ, sunt plătiţĭ fabulos. Şi, înafară de asta, familiile acestor corespondenţĭ, în cas când vre-unul din ei ar dispare în rĕsboiŭ, sunt asigurate fiă-care cu câte 50 până la 70 mii de lei.

Orĭ cât de mult s'ar ridica tirajul acestor gazete, căcĭ unele au ajuns până la 1.200.000 de foi, totuşĭ sunt considerabile sarcinile create în vederea rĕsboiului.

SCIRILE DILEI.

— 24 Ianuarie v.

„România Jună," societatea academică social-literară a tinerimei române din Viena, şĭ-a constituit comitetul pentru anul curent în următorul mod: Preşedinte: med. Titu Perţia, Vice-preşedinte: iur. Caius Brediceanu, Secretar I.: techn. Romulus Pop, Secretar II.: techn. Iosif Vancea, Cassar: med. Ricard Linche, Controlor: techn. Aurel Sanciali, Bibliotecar: techn. Illariu Sassu, Econom: med. Ilie Ganea.

Austriacĭ pentru Burĭ. In Viena s'a ţinut un mare meeting în favorul Burilor. Meetingul a fost convocat de comitetul naţional german. Au luat parte la el mai mult de 3000 bărbaţĭ şi femei. Adunarea a decurs fórte sĕrbătoresce. La început s'a cântat imnul naţional olandes, apoi s'a ţinut o conferenţă despre „Rĕsboiul bur în serviciul omenirii". S'a primit unanim o adresă, în care se esprimă simpatiile pentru Burĭ şi revolta sufletéscă contra Englesilor. La fine a fost trimisă lui Dr. Leyds o telegramă, în care se dă espresiune dorinţei, ca Burii sĕ învingă. La meeting a participat şi *van der Heven* ministrul plenipotenţiar al Ţĕrilor-de-jos. Participanţii s'au împrăsciat cântând cântecul de libertate al Burilor.

O grea lovitură a sorţii a îndurat veteranul profesor dela scólele medii române din Braşov, d-l Ioan Popea, al cărui fiiu, *Virgil Popea*, a rĕposat dilele acestea pe neaşteptate în Bucurescĭ, unde studia medicina, fiind tocmai acum în ajunul ultimului esamen. Virgil era un tinĕr bun, fórte inteligent şi de frumóse speranţe, care în tot decursul studiului sĕu s'a distins ca student eminent. Prin mórtea sa a lăsat în adênc doliu pe iubiţii sĕi părinţĭ şi numĕrósele rudenii, între carĭ şi pe P. S. Sa episcopul Nicolae Popea dela Caransebeş, al cărui nepot de frate a fost réposatul. Adresăm întristaţilor părinţĭ şi familiei, condolenţele nóstre adênc simţite!

Pentru masa studenţilor dela şcólele medii şi superióre din Braşov au întrat următórea contribuire:

D-l *Romulus Verzea*, preot în Satulung, a contribuit *5 corone* pentru masa studenţilor întru amintirea regretatului Virgil Popea. — Direcţiunea şcólelor îşĭ esprimă cele mai vii mulţămite pentru acest nobil şi pios dar.

Manifest studenţesc. Noul comitet naţional studenţesc din Bucurescĭ va lansa dilele acestea uni manifest, prin care va arăta activitatea, ce are de gând se o desfaşóre.

Manifestaţia pentru d-ra Bârsescu. Joi, după sfîrşirea spectacolului „Odetta", s'a făcut de către studenţimea universitară o căldurósă şi entusiastă manifestaţiă de simpatiă pentru eminenta artistă Agata Bârsescu; caii au fost deshămaţĭ dela trăsura artistei, ér studenţii i-au dus trăsura până la otelul „Europa", unde a vorbit un student, căruia i-a rĕspuns eminenta artistă vĕdit emoţionată.

Esportul român de vite. „Neues Wiener Tagblatt" primesce o telegramă din Bucurescĭ, în care se spune, că guvernul, interpelat asupra greutăţii, ce se face esportului de vite românescĭ la graniţa Severinului, a rĕspuns prin glasul ministrul de esterne, că guvernul tratéză cu guvernul maghiar pentru a-se înlesnì esportul. Vitele au scăpat de epizootiă şi mĕsurile luate de Austro-Ungaria sunt numai provisorii.

Statistica proseliţilor în România. Inalt Prea Sf. Sa Metropolit-Primat al României Iosif, a dispus a-se face o statistică generală de toţĭ proseliţii, carĭ într'un pătrar de secol (1875—1900) au îmbrăţişat religiunea creştină a bisericei de rĕsărit.

Scumpete. După scumpirea *petroleului* urméză acum sĕ se scumpéscă şi *caféua.* Cafegiiĭ din Budapesta au decis şi au pus în praxă deja urcarea preţului unei cafele negre cu 2 cr. In Viena s'au scumpit cu 10% preţurile *albiturilor.* Sunt tĕmerĭ, că aşa va merge rênd pe rênd la toţĭ articolii de comerciŭ, ceea-ce sigur nu va contribui la bunăstarea publică.

Impĕratul Chinei trăesce. Agenţia telegrafică ruséscă atrage atenţiunea asupra unui articol al fóiei rusescĭ „*Petersburgskija Vjedomosti*", în care, pe informaţiunĭ basate, acéstă fóiă scrie, că scirile rĕspândite asupra catastrofei dela palatul din Peking, sunt scornitură. *Impĕratul Kvang-Su trăesce*, n'a abdis la tron şi totul se reduce la faptul, că el a designat un moştenitor de tron.

O scrisóre a împĕratului Germaniei. Impĕratul Wilhelm a adresat prinţului cancelar de Hohenlohe o scrisóre, în care esprimă mulţămirile sale pentru felicitările, carĭ i-au venit din tóte punctele cele mai depărtate ale globului şi arată mulţămirea sa pentru manifestatiunile cu privire la nevoia de-a crea o flotă, care sĕ rĕspundă situaţiei politice şi intereselor comerciului Germaniei.

Industria Austriei ameninţată. Grevelor de până acuma, carĭ s'au declarat în minele de cărbunĭ, li-s'a asociat o nouă grevă, séu mai esact spus reînceperea grevei în Leoben. Fiind Stiria o ţéră eminamente industrială, cărbunii din Leoben aveau mare importanţă pentru numĕrósele stabilimente de industriă. Décă şi până acuma cantitatea produsă nu ajungea pentru acoperirea trebuinţelor, şi celelalte provincii trebuiau sĕ-şĭ procure cărbunĭ din Germania. vĕ închipuiţĭ, ce va fi când şi Stiria va fi nevoită sĕ-şĭ procure cărbunii din strĕinătate, plătind şi scumpul transport. Pericolul unei crise industriale este iminent. Cu declararea grevei în Stiria, greva a luat caracterul unei mişcărĭ generale a tuturor minerilor de cărbunĭ în întrégа Austriă. Ministerul căilor ferate este gata de-a acorda tarife scădute de transport, sub condiţia, că de acest beneficiu sĕ aibă parte şi consumătorii.

Bulgarĭ arestaţĭ. Din Atena se scrie: După scirile din Salonic, 23 de Bulgarĭ au fost arestaţĭ sub inculparea de-a fi asasinat pe mai mulţĭ Grecĭ. S'au făcut mai multe arestărĭ în câte-va localităţĭ din Macedonia în urma observaţiunilor repetate ale ministrului Greciei în Constantinopol.

Scrisorĭ diplomatice desfăcute. Nisce făptuitorĭ necunoscuţĭ din Constantinopol au pus mâna pe un pachet de scrisorĭ diplomatice adresate ambasadorului frances şi le-au desfăcut pe tóte.

Un castel asediat de bandiţĭ. D-l Rivet, proprietarul castelului Sabatier, din Luisac (Gard, Francia) era singur acasă Dumineca trecută pe la un-spre-dece séra; toţĭ servitorii sĕi erau la un têrg vecin. De-odată audì un sgomot mare la uşa de întrare. Nisce bandiţĭ doboriau. Castelul erau isolat. D-l Rivet se înarmà cu o puşcă şi baricadà tóte uşile, ce dedeau în odaia sa, în care se închise. Bandiţii însĕ putură pĕtrunde până la dênsul. D-l Rivet dete cu puşca, însĕ fără succes. O luptă corp la corp se angaja. D-l Rivet, bĕtrân de 63 anĭ, fù doborît. Bandiţii îl forţară se deschidă sertarul, din care luară 6000 de francĭ în bilete. Sciind, că mai are banĭ, îl siliră sĕ i conducă în pivniţă, unde dênsul avea ascunşĭ 15.000 de francĭ în aur. Mai puseră mâna pe tóte giuvaericalele de-o valóre considerabilă, ce găsiră, şi apoi după-ce legară pe d-l Rivet de patul sĕu, se retraseră.

Un orologiu de aur pentru dame, cu un portret, s'a perdut Duminecă séra în distanţa dela Strada nouă, a spitalului, prin stradele Mihail Weiss şi până la otelul „Europa". Aflătorul e rugat a-se anunţa la administraţia „Gazetei Trantilvaniei", avênd de-a primi în schimb onorarul cuvenit.

Miseria în Galiţia.

Pe fiă-care an în întréga Galiţiă se vênd prin licitaţiă publică 12,600 proprietăţĭ ţĕrănescĭ — ér locuitorii lor sunt reduşĭ la completă miseriă.

Acest fapt se póte vedé în biuroul statistic la starea generală a Galiţiei. Acésta cifră şi datele de mai jos vorbesc de sine singure şi arată în ce stare de decadenţă a ajuns administraţia Galiţiei şi locuitorii ei.

In anul 1892 s'au vêndut prin licitaţiă publică 2171 proprietăţĭ de ale ţĕranilor, în anul 1893—2274 proprietăţĭ, în anul 1894—2507 proprietăţĭ, în anul 1895—2467, în anul 1896—2548, în anul 1897—2806 etc. etc. Valórea proprietăţilor scóse pe fiă-care an în vêndare prin licitaţiă publică, se ridică la o valóre de 4.600.000 florinĭ. Acéstă sumă este evaluată de tribunale, vĕ puteţĭ închipui la câtă valóre se ridică aceste pămênturĭ pentru cei ce le munceau? Statistica mai arată, că cele mai multe vêndărĭ prin licitaţiă sunt făcute în basa urmăririlor a samsarilor şi speculanţilor jidanĭ, şi încă pentru nisce pretenţiunĭ fórte neînsemnate.

Numai în trei anĭ s'au făcut 7568 vêndărĭ de felul acesta, şi bieţii ómenĭ muncitorĭ au fost lăsaţĭ pe drumurĭ. Din aceste 7568 vêndărĭ s'au făcut 459 pe basa unor pretenţiunĭ de datorii mai marĭ de 1000 fl., 2835 vêndărĭ s'au esecutat pe basa datoriilor contractate în valóre de 100—500 fl. şi 3749 vêndărĭ s'au făcut în urma hotărîrilor judecătorescĭ pe basa datoriilor contractate pe sume mai micĭ de 100 fl., ér 1009 casurĭ de aceste s'au făcut pe basa unor urmărirĭ pentru datorii în valóre de 1—25 florinĭ

In dosul acestor cifre se ascunde o adevĕrată tragediă. Sunt mii de ţĕranĭ în Galiţia, carĭ nu pot rĕspunde o datoriă atât de mică, cât un jidan samsar consumă într'un birt la o singură cină, şi pentru aceea el îi vinde casa cu locul, şi-i asvîrle întréga familiă pe drumurĭ. Dér ce veţĭ mai dice, când vĕ veţĭ gândi, că datoria, care a ajuns sĕ fiă esecutată, este deja mărită de trei până la patru orĭ, de cum era ea contractată la început.

Resultat final reese, că pe fiă-care an din Galiţia sunt scóse 2600 de familii creştinescĭ din vetrele lor, ér în locul lor se aşédă şi stăpânesc parasiţii, carĭ se întind mereu.

NECROLOG. Din Turda ni-se anunţă decedarea veteranului *Stefan Raţiu*, fost prim-curator al bisericei gr. cat. de acolo în decurs de 40 de anĭ. A rĕposat în 3 Febr. n. în al 86-lea an al vieţii. Il jălesc fiiĭ şi ficele sale: Ioan Raţiu cu soţia sa; Susana şi Todor; Ana Raţiu cu soţul Ioan Cigăreanu, vice-notar comit. în pens., vĕd Maria Todorean născ. Raţ; Nicolau Raţiu paroch Tritul de sus, vĕd. Susana Mândruţ şi Raţiu apoi un numĕr mare de nepoţĭ şi rudenii. — Fie-i ţĕrêna uşóră.

DIVERSE.

Povestea polului nordic, La toţĭ le e cunoscut, că Asia e léganul omenimei, dér doctrina secretă ne învaţă, că pămêntul, pe care s'a născut cel dintâiŭ om este polul nordic, care s'a ridicat de sub apă şi că aicĭ a fost paradisul, pe care au locuit cele dintâiŭ popóre de pe pămênt şi încă şi acum se află acolo o insulă, care nicĭ când nu se va cufunda. Doctrinele filosofice ale Indienilor susţin, că acea insulă dela polul nordic a fost odată un continent mare, care înainte cu 850,000 de anĭ, s'a cufundat cea mai mare parte

Insula acésta, pe timpul când s'a scufundat, era locuită de două seminţii deosebite, carĭ se luptau una contra celeilalte. Aceste două seminţii în privinţa corporală şi spirituală se deosebiau de omenimea de astădĭ. Una din acele două seminţii era iubitóre de pace, ér cealaltă era rea şi vrăjbitóre. (Avel şi Cain?).

La polul nordic sórele nu apune o jumĕtate de an; acésta se esplică ast-fel: Pe timpul primei şi a doua generaţiunĭ, — după cum susţin Indienii — periferia pămêntului a fost acoperită de mărĭ estinse, dér mama (pămêntul) s'a mişcat sub valurile mărilor şi printre acele valurĭ a eşit pămênt uscat: acesta este polul nordic; apoi pămêntul s'a mişcat şi mai tare şi atuncĭ a apărut pe periferia pămêntului o catenă de munţĭ; acéstă catenă de munţĭ sunt munţii Himalaia (Indienii cred, că munţii Himalaia se continuă şi pe sub mare şi aşa încing întreg pămêntul ca cu un brâu).

Pămêntul după acéstă mişcare în direcţiune sudică, s'a împărţit în mai multe ţĕrĭ şi insule, ér pămêntul strĕbun (polul nordic) nu s'a impărtit. Printre valurĭ, a apărut în tóte direcţiunile pămênt uscat, dér în decurs de mii de anĭ, pămêntul ér s'a scufundat în apă.

Apoi a apărut ţéra celor rĕi (Atlanţi) şi pămêntul strĕbun (insula polară) a dispărut (dinaintea ómenilor); rîurile, care curgeau jur împrejur s'au prefăcut în ghiaţă din causa vênturilor şi a respiraţiunilor rele, care eşiau pe gâtlejul ómenilor celor rĕi.

*

De unde îşĭ furniséză Burii muniţiile lor? O scrisóre din Transvaal arată lui „Nienw Courant de Rotterdam" de unde iau Burii muniţiunile lor. Obuze pentru tunurĭ îşĭ fabrică Burii singuri şi anume: *camasa* se tocesce în fabricile societăţii de drum de fer din Africa de Sud, *luneta* se fabrică în Pretoria şi este umplută în fabricele de dinamită tot de acolo. Probele obuzelor se fac cu tunurile lor proprii şi au dat un resultat escelent. Burii dic: După cât aflăm, representantul fabricei Krupp ar fi făcut intervenirĭ în contra nóstră sub cuvênt, că prin fabricaţiunea acestor proectile, i-am violat patenta d-sale Acest protest de sigur însĕ, că nu ne va deranja a merge înainte. Spre lămurire putem da, că firma Krupp este supĕrată pe noi din causa unei cumpărăturĭ însemnăte de tunurĭ Creuzot, pentru carĭ guvernul a plătit preţurĭ fabulóse. Comandantul suprem, generalul Joubert, are însĕ o mare dragoste pentru tunurĭ francese, şi trebue sĕ admitem, că sunt escelente, ér d-nul Krupp nu le póte întrece cu ale sale. Acu se studiéză mult cu fabricarea patrónelor pentru puştile Mauser. Praf alb şi fără fum avem destul şi décă vom reuşi şi în acésta, atuncĭ stăm admirabil şi suntem curioşĭ a vedé, cine se va opune contra nóstră.

*

Lămâi de iérnă. Până aci se credea, că arborul, din care se produce lămâ a, este o plantă din regiunile de médădi, care nu póte suporta iérna. In Japonia însĕ nu de mult s'au aflat arborĭ producĕtorĭ de lămâi, carĭ pot sĕ resiste şi unui frig de 20 de grade şi póte fi cultivat sub cerul liber şi în Europa. Prima încercare s'a făcut în America, unde arborele a fost întrodus de profesorul F. W. Massey. Incuragiat de succesul neaşteptat, acest profesor a încercat şi a isbutit sĕ oltuéscă în arborul de lămâiă mlădiţe de portocale şi astfel a ajuns sĕ aibă şi arborele producĕtor de portocale. In timpul din urmă s'au făcut încercărĭ cu arborele de lămâi şi în Germania şi acéstă plantă cosmopolită şi acolo s'a împatriat.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

„AURARIA“, societate pe acţiunî în ABRUD.

CONVOCARE.

Domnii acţionarî ai institutului „AURARIA“ cassă de economii, societate pe acţiunî în Abrud, prin acésta se convócă la a

XII-a adunare generală ordinară,

ce se va ţiné la 27 Februarie 1900 st. n. la 10 óre a. m. în Abrud în localul institutului.

Ordinea de ḑi:

1. Raportul direcţiunei şi al comitetului de supraveghiere.
2. Deciderea asupra bilanţului şi asupra absolutoriul direcţiunei şi comitetului de supraveghiere.
3. Impărţirea profitului curat.
4. Fixarea marcelcr de presenţă.
5. Alegerea celor 3 membrii în direcţiune.
6. Alegerea comitetului de supraveghiere.
7. Eventuale propunerî în cadrul statutelor.

Domnii acţionarî, carî voesc a participa la acésta adunare în persónă séu prin plenipotenţiat, sunt rugaţî a-şî depune acţiile şi eventual documentul de plenipotenţă cel puţin cu o ḑi înainte de adunare la cassa institutului, orî la institutul „Doina“ din Câmpenî, séu la institutul „Detunata“ din Bucium.

Abrud, 31 Ianuarie 1900.

Direcţiunea.

RAPORTUL

comitetului de supraveghere pe anul de gestiune 1899.

Onorată adunare generală!

Comitetul de supraveghere a institutului de credit şi economii „AURARIA“ are onóre a Vĕ raporta următórele, că:

a scontat cassa şi a luat la revisie cărţile principale şi auxiliare şi le-a aflat tóte conduse în ordine şi esact.

In şedinţa sa din 31 Ianuarie a. c. a censurat raportul direcţiunei şi a revidat bilanţul, pe carî le au primit întru tóte fără nicî o modificare.

Pe temeiul acesta propunem, ca raportul direcţiunei, precum şi propunerea asupra distribuirei profitului sĕ se priméscă şi de către On. adunare generală şi sĕ i-se dea absolutoriu.

In fine comitetul de supraveghere se rógă ca şi raportul sĕu sĕ fiă luat la cunoscinţă şi On. adunarea generală sĕ-i dea absolutoriul.

Abrud, în 31 Ianuarie 1900.

Basiliu Basiota m. p. Dr. Vasilie Fodor m. p.

Contul Bilanţului. — Mérleg Számlája.

ACTIVE. — VAGYON.		fl.	cr.
Cassa în numĕrar. — Készpénz		7817	53
Cambii de bancă. — Váltótárcza		270469	13
Imprumuturî hipotecare. — Ielzálogkölcsön		53099	86
Credite cambiale cu acoperire hip. — Ielzáloggal bizt. váltó kölcs		7237	
Efecte publice. — Èrtékpapirok.		17252	50
Acţii dela diverse băncî. — Reszvények külömbözó intézetektől		5200	
Realităţî. — Ingatlunok.		305	26
Mobiliar. — Butorzat	fl. 460.98 cr.		
după amortisare de 10%. — 10% leirás utan	„ 46.10 „	414	88
Diverse conturî debitóre. — Külömböző adosok. . .		383	90
		362180	06

PASIVE. — TEHER.		fl.	cr.
Capital social 300 acţiunî à 100 fl. — Részvénytőke		30000	—
Fondul de reservă statutar al acţionarilor. — Részvényesek tartalék alapja . . .		20000	—
Fondul special de reservă. — Kül. tartal. alap . .		15759	47
Fondul de pensiune a funcţionarilor. — Tiszti nyugdij alap		13461	77
Fondul special de amortisare. — Kül. leirások tartal. alapja		422	28
Depunerî pentru fructificare. — Betétek		255018	39
Cambii de bancă reescomptate. — Visszleszámitolás .		12208	—
Interese anticipate pro 1900. — Elölegezett kamatok		2961	—
Diverse conturî creditóre. — Különböző hitelezők. .		684	24
Profit transpus din 1898. — Àthozott nyereség 1898-ról	fl. 1041.— cr.		
Profit net. — Tiszta nyereség . .	„ 10.623 91 „	11664	91
		362180	06

Contul profitului şi a Perderilor. — Nyereség és veszteség számlája

EŞIRÎ. — KIADÀS.		fl.	cr.
Interese: — Kamatok:			
pentru depunerî spre fructificare. — Betétek után . .	fl. 13657.69 cr.		
pentru fondul special de reservă. — Kül. tartalék alap után.	„ 759.40 „		
pentru fondul de pensiune, — nyugdij alap után	„ 651.83 „		
pentru fondul spec. de amortisare, — kül. leirások tart. alap után . . .	„ 42.50 „	15111	42
Spese: — Költségek:			
Salare. — Tiszti fizetések	„ 3549 70 „		
Chirie. — Házbér	„ 300.— „		
Spese de postă şi alte, — posta és egyébb költségek	„ 1152.14 „		
Marce de presenţă, — jelenléti bárczák	„ 564.— „	5565	84
Contribuţiune, — Adók:			
directă — egyenes :	„ 1192.96 „		
dare de pămênt, — földadó	„ 9 88 „		
10% dare la interesele de depunerî şi alte competinţe de timbru, — bélyeg illeték . . .	„ 1484.60 „	2687	44
Amortisare din mobiliar. — Leirás a butorzatból		46	10
Profit transpus din 1898. — Áthozott nyereség 1898-ról	„ 1041.— „		
Profit net. — Tiszta nyereség . .	„ 10623 91 „	11664	91
		35075	71

VENITE. — BEVÈTEL.		fl.	cr.
Interese: — Kamatok:			
dela cambii de bancă, — leszámitolt váltók után	fl. 26540.95 cr.		
dela împrumuturî hipot. — jelzálog kölcsön után	„ 4099.36 „		
dela efecte publice, — értékpapirok után	„ 941.90 „		
dela credite camb. cu acop, hipot. — jelzáloggal bizt. váltó kölcsön után	„ 243.35 „	31825	54
Provisiunî. — Provisiok		2199	31
Profit la monetă. — Érczpénzek beváltás utáni jöved.		9	86
Profit transpus. — Áthozott nyereség		1041	—
		35075	71

Abrud, în 31 Decembre 1899.

Romul Furdui, Candin David, **Silviu Lazar,** contabil.

Dr. Laurenţiu Pop, preşedinte. **Petru Macaveiu, G. Ivaşcu Ioan Macaveiu.** membrii direcţiunei

Subsemnatul comitet de supraveghere a examinat Bilanţul present, Contul Profitului şi al Perderilor şi confrontându-le cu registrele principale şi auxiliare ale institutului, constatăm, că le-am aflat în deplină conformitate şi în ordine.

D. u. s.

Basiliu Basiota, preşedinte. **Dr. V. Fodor, Nicolau Lobonţiu, Ioan Todescu.**

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.